

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

21.YY' DA

15 HAZİRAN 2023

**YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
2. ÇALIŞTAYI**

TÜRKÇE VE YABANCI DİL UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Nitelikli Eğitimin Geleceği

igü

TYUAM

Türkçe ve Yabancı Dil
Uygulama ve Araştırma Merkezi

tyuam.gelisim.edu.tr

İSTANBUL
GELİŞİM
ÜNİVERSİTESİ

İGÜ

TYUAM

Türkçe ve Yabancı Dil
Uygulama ve Araştırma Merkezi

Nitelikli Eğitimin Geleceği

21.YY'DA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK 2. ÇALIŞTAYI

Cihangir, 1, J. Kom. Er Hakan
Öner Sk., 34310

+90 (212) 422 70 00
Dahili: 7137

igutyuam@gelisim.edu.tr

tyuam.gelisim.edu.tr

igutyuam

21. YY'DA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK 2. ÇALIŞTAYI RAPORU

Hazırlayanlar

Öğr. Gör. Uğur CAN
Öğr. Gör. Cüneyt ŞİMŞEK

Grafik Tasarım

Tansu KISACIK

Basım Tarihi

20 Eylül 2023

İstanbul Gelişim Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan bu metnin içeriği "21. yy'da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sürdürülebilirlik 2. Çalıştayı"na katkı sunan katılımcıların görüşlerini yansıtmaktadır.

Bu görüşler, hiçbir surette İstanbul Gelişim Üniversitesi görüşleri olarak yorumlanamaz. İstanbul Gelişim Üniversitesi, çalıştay raporunda yer alan görüşlerin değerlendirilmesini yapmaktadır.

Bu kitabın tüm hakları İstanbul Gelişim Üniversitesine aittir. İstanbul Gelişim Üniversitesinden izin alınmadan tamamının veya bir kısmının basımı, yayımı, kopyalanması, çoğaltımı veya dağıtımı yapılamaz.

İGÜ

TYUAM

Türkçe ve Yabancı Dil
Uygulama ve Araştırma Merkezi

Düzenleme Kurulu

- Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kerem BÖRÜ (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Cüneyt ŞİMŞEK (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Duygu ÇELİK (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Furkan SALLABAŞ (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Gizem TÜRE (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Uğur CAN (İstanbul Gelişim Üniversitesi)

Komisyon Üyeleri

- Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ KAYA (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa)
Prof. Dr. Halit KARATAY (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Prof. Dr. Kudret ALTUN TAŞTEKİN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Mesut GÜN (Mersin Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet KOÇAK (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Doç. Dr. Aslı FİŞEKÇİOĞLU (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Kadir Vefa TEZEL (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Doç. Dr. Muhammet Sani ADIGÜZEL (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa ALTUN (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Talat AYTAN (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAÇKESEN (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ali TAŞTEKİN (İstanbul Arel Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cevdet ŞANLI (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Filiz FERHATOĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nerma ZAIMOVIĆ (İstanbul Gedik Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Osman ÖZDEMİR (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Tarık DEMİR (Gazi Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. Ayşe ÇİPAN BÜYÜKCAM (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Öğr. Gör. Ali NACAĞÇIOĞLU (Sakarya Üniversitesi)
Öğr. Gör. Anıl ŞEN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Öğr. Gör. Ecem KÖZ (Bahçeşehir Üniversitesi)
Öğr. Gör. Emek YILMAZ (Bahçeşehir Üniversitesi)
Öğr. Gör. Emine DARICI (Bahçeşehir Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. Esra YILMAZ (İstanbul Üniversitesi)
Öğr. Gör. Fatih KAHRAMAN (İstanbul Üniversitesi)
Öğr. Gör. Gülçin ALSAMSAM (Ankara Üniversitesi)
Öğr. Gör. Handan AKIN (İstanbul Kent Üniversitesi)
Öğr. Gör. Hande INCE (Ankara Üniversitesi)
Öğr. Gör. Harun AKSU (İbn Haldun Üniversitesi)
Öğr. Gör. Harun ALTUN (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Öğr. Gör. İrem Damla ŞİMŞEK (İstanbul Üniversitesi)
Öğr. Gör. İrem TEMUR (Maltepe Üniversitesi)
Öğr. Gör. İsmail ALANTEPE (Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi)
Öğr. Gör. Kemal MUTLU (Beykent Üniversitesi)
Öğr. Gör. Mehmet ALTINOVA (İstanbul Arel Üniversitesi)
Öğr. Gör. Melike Nur ÇEP (İbn Haldun Üniversitesi)
Öğr. Gör. Merdiye MANSUR (İbn Haldun Üniversitesi)
Öğr. Gör. Murat ŞİMŞEK (İstanbul Üniversitesi)
Öğr. Gör. Necmettin AKAY (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Nida Dilara YILDIZ (Biruni Üniversitesi)
Öğr. Gör. Rana Senanur DOĞAN (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Rümeyza ŞİŞMAN (İbn Haldun Üniversitesi)
Öğr. Gör. Selma ARSLAN (Haliç Üniversitesi)
Öğr. Gör. Seval Çilem AŞKIN (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Öğr. Gör. Tuğba DOĞAN (Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi)
Öğr. Gör. Uğur OKUR (İstanbul Üniversitesi)
Öğr. Tuğçe POLAT SALLABAŞ (Milli Eğitim Bakanlığı)

Moderatörler

- Doç. Dr. Hacer GÜLŞEN (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Doç. Dr. Nezire Gamze ILICAK (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Asil ŞENGÜN (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Elife ATEŞ (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hatice VELİ (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Pelin EKŞİ (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Şerefınur ATİK (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Türkan KORKMAZ BULUT (İstanbul Gelişim Üniversitesi)

Raportörler

- Öğr. Gör. Aysu SARAK (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Feyza ÖZDEMİR (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Feyza Senem KÖYLÜ (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Kübra KAYA ÜLKER (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Meltem BAŞARAN (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Nazlı Hatun BATUR (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Tuba Nur KATI (İstanbul Gelişim Üniversitesi)
Öğr. Gör. Tuğba ÇAKIR (İstanbul Gelişim Üniversitesi)

Sunucu

- Öğr. Gör. Feyza ÖZDEMİR (İstanbul Gelişim Üniversitesi)

**İsimler unvana göre ve alfabetik olarak sıralanmıştır.*

İçindekiler

Açılış Konuşması	01
1.Komisyon Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yapılan Kurumlarda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	03
2.Komisyon Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaklaşımların, Yöntemlerin, Tekniklerin Kullanılmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	06
3.Komisyon Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Hazırlama ve Materyallerin Kullanılmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	11
4.Komisyon Okuma Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	15
5.Komisyon Yazma Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	18
6.Komisyon Dinleme/İzleme Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	22
7.Komisyon Konuşma Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	26
8.Komisyon Dil Bilgisi Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	29
Medya	32

Açılış Konuşması

Prof. Dr. Bahri ŞAHİN
İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörü

Değerli katılımcılar,
Değerli hocalarım,

İstanbul Gelişim Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından düzenlenen 21. yy'da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sürdürülebilirlik 2. Çalıştayı'na hepiniz hoş geldiniz. 2022 yılında çalıştayın birincisine ev sahipliği yapmıştık. Çalıştayda çok kıymetli hocalarımızın yabancı dil olarak Türkçenin öğretimiyle ilgili görüşleri ve değerlendirmeleri neticesinde ortaya verimli, değerli ve akademik bir rapor çıkmıştı. Bugün, ikinci çalıştayın sürdürülebilirliğe uygun şekilde siz değerli akademisyenlerin katılımıyla düzenlenmesi üniversitemiz ve alan açısından kıymetlidir.

Türkçe, zengin bir tarihe ve kültüre sahip olan dillerin başında gelir. Anadil olarak konuşanlar kadar, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler de, bu dili anlamak ve konuşmak suretiyle Türk kültürünü derinlemesine keşfedebilirler. Aynı zamanda, Türkçe, Türkiye'nin coğrafi konumu nedeniyle birçok farklı ülkede ve coğrafyada da konuşulmaktadır. Türkçe, milyonlarca insanın anadili ve birçok ülkede de yabancı dil olarak öğrenilen zengin bir dildir. Dil, kültürel mirasımızın taşıyıcısıdır ve iletişimin temel aracıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler, Türk kültürünü ve değerlerini anlamakla kalmaz, aynı zamanda daha geniş bir perspektif kazanarak küresel sorunlara duyarlı bireyler hâline gelirler.

Çalıştayda ele alınacak yabancı dil olarak Türkçenin öğretimine dair sorunların üstesinden gelmek ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimini daha etkili hâle getirmek için, siz akademisyenlerin katkıları büyük önem taşımaktadır. Sizlerin deneyimleri, araştırmaları ve önerileri bu çalıştayın başarısına katkı sağlayacaktır. Birlikte, hem gelecek nesillere hem de Türkçeyi öğrenmek ve öğretmek isteyenlere Türkçenin öğretimi için daha iyi bir ortam oluşturabiliriz.

Bu vesileyle ikincisi düzenlenen çalıştayın hayırlı olmasını diler,
emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL
Başkent Üniversitesi Öğretim Üyesi

Değerli katılımcılar,
Değerli akademisyenler,

Tarihin başlangıcından itibaren Türkçe, Türk milletinin anadili, Türk devletinin resmi dili olması ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi bağlamında konuya tarihi ve dinî boyutu itibarıyla iki kolda incelenmiştir. Türkçe; UNESCO tarafından yapılan, resmi dil sıralamasında beşinci; anadil sıralamasında üçüncü durumdadır ve bilim dili olarak tarihi seyri on beş bin yıllık geçmişe dayanmaktadır.

Ulu önder Atatürk; "Ülkesini ve yüksek istiklâlini korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır." derken geçmişten gelen bir anlayışı eleştirir. Hâlbuki onun yolunda olduğunu söyleyen bazıları bugün aynı yanlış anlayışta ısrar etmektedirler. Güzel Türkçemiz öz yurdunda öksüz muamelesi görmemelidir. Türkçenin öğretimi; İngilizce, Almanca ve Fransızcanın öğretiminden daha mı az önemlidir? Atatürk'ün; Türkçe konusundaki hassasiyetlerini ortaya koyacak nice sözü, bu alanda yaptığı nice önemli çalışmaları herkes tarafından bilinmektedir.

"Türk Milleti'nin millî dili ve millî benliği bütün hayatında hâkim ve esas kalacaktır." cümlesini ifade ederken "Türk Dili"nin dünya dilleri arasındaki önemini, Türkçenin bilim dili olmayacağını iddia eden bazı gâfil zihniyete karşı bir cevap olmakla birlikte; Türkçenin zenginliğini ve Türkçe konuşmayanın Türklüğe bağlı olamayacağı da açıkça ortadadır.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile ilgili ilk eser olan Divan-ü Lûgati'-t-Türk 'Türkçenin Yabancılar Öğretimi Kitabı'na benzer bir nitelikte kaleme alınmıştır. Görüldüğü üzere Türkçe, varlığını geçmişten günümüze kadar korumuş ve sonsuza kadar da varoluşunu sürdürecektir. Bundan hiç şüphemiz yoktur. Bu nedenle Türk milletinin her ferdi Türkçeye sahip çıkmalı, Türkçenin kendi tabii yapısı içinde gelişip zenginleşmesine hizmet etmelidir. Bu, her Türk'ün boynunun borcudur. Bu nedenle Türkçe öğretiminin bilimsel sınırlar içinde olabildiğince geniş alana yayılması, Türkçeye yapılacak en büyük hizmettir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi konusunda bir sürdürülebilirlik çalışması yapmak istiyorsak mutlaka dünyadaki Türkoloji Enstitülerinin özgün çalışmalarına kısaca bakmak gerekmektedir. İkinci branşım olan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi konusunda gördüğüm kadarıyla yabancı dillerin tahakkümünden kurtulup, kendi dilimizi/kültür katarımızı nasıl yapacağımızı Kaşgarlı Mahmut gibi yeniden ele almak zorundayız.

Bu aşkla çalışanlara teşekkürler ederim.

1.KOMİSYON

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yapılan Kurumlarda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Doç. Dr. Hacer GÜLŞEN

Raportör

Öğr. Gör. Feyza ÖZDEMİR

Komasyon Üyeleri

Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL

Prof. Dr. Mesut GÜN

Doç. Dr. Ahmet KOÇAK

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet SAÇKESEN

Dr. Öğr. Üyesi Tarık DEMİR

Öğr. Gör. Seval Çilem AŞKIN

I.OTURUM

SORULAR

Soru 1: Türkçe yeterlilik sınavlarının tek bir kurum (ÖSYM, Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı vb.) tarafından yapılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?

ÖSYM, bu alandaki en yetkin kurum olmalıdır. En uygun ve güvenilir tek kurum olarak görülmelidir. ÖSYM çatısı altında TÖMER'ler birliği kurularak bir denetim mekanizması oluşturulmalıdır.

Soru 2: Türkçe öğretim merkezleri tarafından verilen Türkçe yeterlilik sertifikalarının geçerlilik süresi olmalı mıdır? Olmalıysa ne kadar olmalıdır? Bu süre hangi ölçütlere göre belirlenmelidir? Üniversitelerin başka üniversitelerden alınan Türkçe yeterlilik sertifikalarını kabul etmemesi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Olmalıdır. Sertifikaların 2-3 sene gibi bir zaman zarfında yenilenebilir olmasına dikkat edilmelidir. Yüksek lisans ve doktora aşamalarında yeniden bir yeterlilik istenmelidir. ÖSYM' nin Ölçme ve Değerlendirme ölçütleri göz önüne alınarak değerlendirmeler yapılmalıdır. Belirli bir denetleme mekanizması ve standart bir yeterlilik ölçeği oluşturulması gerekmektedir.

Soru 3: Türkçe öğretim merkezlerindeki öğrencilerin ikamet izni almada yaşadıkları problemlerin çözümü hakkında neler yapılabilir? Yaşanılan problemler ile ilgili hangi kurumlar ile iş birliği yapılabilir?

YTB (Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları), Göç İdaresi, Emniyet Teşkilatı ve TÖMER'ler iş birliği içerisinde hareket etmeli ve bu konudaki problemlerin çözümünde kolaylıklar sağlanmalıdır. Aynı zamanda Göç İdaresinin gereken denetimi yapması yerinde bir hareket olacaktır.

Soru 4: Türkçe öğretim merkezlerinde çevrim içi eğitimler ve sınavlarla ilgili düşünceleriniz nelerdir? Eğitim sonrası verilen sertifikalarda çevrim içi ibaresi belirtilmeli midir?

Alandaki programlarda verilen sertifikalarda çevrimiçi ibaresinin mutlaka olması gerekmektedir. Sertifika programlarının en az 80 saati teorik bilgi, 40 saati ise uygulamalı olmalıdır ve bir standarda bağlanmalıdır. Bu sebeple altyapı geliştirilmelidir.

Soru 5: Türkçe öğretim merkezlerinde akademik çalışmaların yapılmasında (anket, görüşme vb.) karşılaşılan sorunlar hakkında düşünceleriniz nelerdir? Bu sorunların çözümü için neler yapılabilir?

Yüksek lisans ve doktora çalışmalarında hazırlanan anketler çoğu zaman cevaplarını bulmamaktadır. Bu nedenle belki bir resmi kanala bağlı olarak akademik anketler ve görüşmeler dikkatli bir şekilde değerlendirilebilir. Bu ihtiyacın denge içerisinde olmasına dikkat edilmelidir. Danışmanlar bu konudaki problemleri çözerken genellikle çevrelerinden yardım alarak öğrencilerine yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Soru 6: Türkçe öğretim merkezlerinde (özel, vakıf veya devlet) ders saati ücretli (DSÜ) olarak çalışan öğretim elemanlarının özlük ve ücret haklarının iyileştirilmesi hakkında neler yapılabilir?

Üniversitelerde sözleşmeli ve DSÜ'lü olarak çalışan öğretim elemanlarının bir an evvel kadrolu olarak çalışmaya başlamaları gereklidir. Kadrolu öğretim elemanlarının haklarının geliştirilmesi için gerekli denetlemelerin yapılması yerinde bir hareket olacaktır.

Soru 7: Üniversitelerdeki İngilizce Hazırlık programına benzer şekilde bir Türkçe Hazırlık programı kurulması hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Bünyesinde TÖMER bulunmayan kurum ve kuruluşlarda Türkçe fakülteleri/ enstitüleri kurulmalıdır. Mevcut TÖMER'lerin yerine bir Türkçe Hazırlık Programı düşünülüyorsa bu tehlikeli olabilir.

II. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Sorunların çözümünde ortak bir yol haritasıyla hareket edilmesi, iç ve dış paydaşların temsilciler yoluyla bilgilerini paylaşması faydalı olacaktır. Bu gibi etkinliklerin özerk konuları da ele alması yerinde olacaktır. Bu türden çalışmaların ardışık ve planlı olması gerekir. Özellikle çalıştayların sonuçlarının alana ne kadar yansıdığı da belirlenmelidir. Bu konuya ilişkin bir sunum da yapılabilir. Örneğin, uluslararası öğrenci derneklerinden veya geçerli başka derneklerden de bir öğrenci temsilcisi de çalıştaylarda olmalıdır.

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurulları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Çalıştaylarda AR-GE mantığıyla ilerlenmesi yerinde olacaktır. Bu durum ilerlemeyi sağlar. Aynı zamanda dokümantasyon birliği de önemlidir. Ortak yayınlar, projeler ve ders materyalleri hazırlanmalı ve dijital gelişmeler de takip edilmelidir. Materyal üreten üniversitelerle ortak çalışmalar yapılmalıdır. Bu materyali üreten öğretim üyelerine ek ders ücreti verilmelidir.

2.KOMİSYON

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaklaşımların, Yöntemlerin, Tekniklerin Kullanılmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Dr. Öğr. Üyesi Şerefnur ATİK

Raportör

Öğr. Gör. Feyza Senem KÖYLÜ

Komisyon Üyeleri

Prof. Dr. Fatma BÖLÜKBAŞ KAYA

Prof. Dr. Halit KARATAY

Prof. Dr. Kudret ALTUN TAŞTEKİN

Doç. Dr. Kadir Vefa TEZEL

Dr. Öğr. Üyesi Ali TAŞTEKİN

Öğr. Gör. Fatih KAHRAMAN

Öğr. Gör. Kemal MUTLU

I.OTURUM

SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin dil öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerine yönelik yeterliklerinin arttırılması için neler yapılmalıdır?

Öğreticilere yöntem eğitimi verilmelidir. Lisans eğitimi yeterli olmadığı için teoride kalan eğitimin uygulamalı hâle getirilmesi gereklidir. Her teknik için pratikler yapılmalıdır. Yaklaşımlar doğru belirlenmeli ve öğretilmelidir. Uygulamada yetersizlikler bulunmaktadır. Kültürel etkileşim oldukça önemlidir. Mesleki gelişim çalışmaları ve yöntem teknik alanındaki uygulamalı çalışmalar, iş birliği çalışmalarının yapılması gereklidir. Yansıtıcı yaklaşımla öğreticilerin gelişimleri desteklenmelidir. Ders günlükleri tutulmalıdır. Yansıtıcı gözlem açısından öğretmenin kendini takip etmesi önemlidir. Kaynak ve materyallere sahip olmak çok kıymetlidir. Öğreticiye destekleyici geri dönütler verilmelidir. Alanın lisans programının eksikliği büyük bir problem olarak görülmektedir. Her üniversitenin kendi sertifika programı var ve bunun ciddi anlamda denetlenmesi gerekmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan çalıştaylar tematik olmalıdır. TÖMER'ler de yurt dışındaki merkezlerle akredite olmalı ve denetlenmelidir. Akademisyenlerin kitap hazırlarken akademik yükseltmelerde YÖK'e göre bir karşılığı olmadığından ötürü daha çok kuramsal çalışmalara yönelmesi uygulamalı çalışmaların eksik olmasına sebep olmaktadır. Türkçe Eğitimi ile ilgili bütün alanları kapsayan bir Türkçe Fakültesi kurulmalıdır. Öğretmenlik yapacak olan adaylara diller arasındaki yapısal farklılıkların kavratılması; öğrencilerin hatalarının azaltılmasında faydalı olacağı düşünülmektedir. Öğreticilerin özlük hakları bakımından eşit statüye getirilmesi öğreticinin aidiyeti ve öğretime özverisi açısından önemlidir. Yaklaşım, yöntem ve teknik bakımından kavramsal sıkıntılarının giderilmesi de

gerekmektedir.

En iyi yöntem öğrencinin en iyi öğrendiği yöntem olarak düşünülebilir. Fakat düzeylere göre kullanılacak yöntemler de belirlenmelidir. Eğitim Fakültelerinde Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi lisans programı kesinlikle olmalıdır.

Soru 2: İlgili bölümlerdeki lisansüstü programlarında yaklaşım, yöntem ve tekniklerin uygulamalı olarak öğretilmesinde ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?

Dili bir kurallar bütünü olarak görmemek gerekir. İşlevsel bir öğretim yöntemine göre Türkçe öğretimi yapılmalıdır. Okuma, yazma, konuşma, dinleme becerileri bir bütündür. Bu kapsamda bu becerileri öğrencilerin aktif olarak kullanabileceği ortamlar oluşturulmalıdır. Örneğin, konuşma kulüpleri, kültür gezileri, müzik ve tiyatro-drama, film izleme ve münazara etkinlikleri gibi. Dil becerilerinin ve dil bilgisinin öğretimine yönelik yöntem ve tekniklerin geliştirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Her yöntem ve tekniğin ülke dokusuna göre goreceliği vardır. Öğrencilerin geldikleri ülkeler ve öğrenme ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır. Öğretim yapılırken hedeften sapılmamalı, pratiğe dikkat edilmelidir.

Soru 3: Türkiye'deki üniversitelerde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifikası programlarında yeterli düzeyde dil öğretimi yöntem ve teknik eğitiminin verildiğini düşünüyor musunuz?

Süre, içerik ve uygulama açısından yetersiz olduğu düşünülmektedir. Uygulamalı derslerin gözetmen bir hoca eşliğinde yapılması gerekmektedir. Avrupa ülkelerinde sertifika 100 saat üzerinde geçerli kabul edilirken bu durum Türkiye'de 60 saate kadar düşmüş durumda. Yurt dışından sertifika alacakların en az B2 seviyesinde olduklarında sertifika alabilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitim ile eğitim alması durumunda gerçek bir ölçme değerlendirme sistemi olması gereklidir. Öğrenci boyutundan hazır bulunmuşluğun bilinmesi önemli bulunmaktadır. Bu programlarda kullanılacak yöntemler ile ilgili uzmanlar tarafından envanter oluşturulması sağlanmalıdır.

Soru 4: Derslerde uygulanacak yöntem ve tekniklerin seçilmesini belirleyen değişkenler nelerdir?

Öğrencinin öğrenme ihtiyaçları, öğrencinin dil düzeyi, öğrencinin Türkçeye maruz kalıp kalmaması, öğreticilerin yeterlikleri, sınıfın donanımı (elektronik vb.) değişkenleri belirlemektedir.

Öğrencinin yaşı, kimliği, kültürel birikimi ve kültürel farklılıkları önemlidir. CEFR (Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni) ve FCI kurumlarının dillere yönelik belirlediği öğrencilerin dil ailelerine göre öğrenme sürelerinin Türkçe için de belirlenmesi gerekmektedir. Örneğin, Türkiye ile yakın coğrafya, Türkiye ve Türkçe ile hiç temasta bulunmayanlar ve Türk soylular ayrılmalı, farklı öğretime tâbi tutulmalıdır. Dil becerilerine yönelik öğretim araçları ve ölçme değerlendirme teknikleri tutarlı hâle getirilmelidir.

Öğrenme amacı, öğretme amacı dil becerilerine göre belirlenmelidir. Temel söz varlığı ve konu içeriği öğrenme ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir. Öğrencinin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır.

Türk soylu bir öğrenci 600 saatte Türkçe öğrenirken Arap ülkesinden gelen bir öğrenci 1000 saatte Türkçeyi öğrenebilmektedir. Öğrenme süreleri farklıdır. Bu farklılıklar dikkate alınmalıdır.

Öğrenme amacına göre meslek öncesi akademik Türkçe eğitimi de göz önünde bulundurulmalıdır. Suriyeli öğrencilere süre çevirisi yaptırarak Türkçe öğretimi yaptırılması öğrencilerin bilinenden bilinmeyene doğru öğrenim sağlamasında etkili olacağı düşünülmektedir. Öğretimin hedefine ve ortamına göre yöntem seçilmelidir.

Farklı ülkelerden gelen öğrencilerin bir arada grup olarak oturtulması da kaynaşma ve hedef dil kullanma açısından önemlidir. Hazırlık programının ikinci bölümünde bölümlere ders dinlemeleri için öğrencilerin yönlendirilmesi ve öğrencilere meslek öncesi akademik Türkçe terimler verilmesi gereklidir. Türkiye’de ve yurt dışında Türkçe öğretmek farklıdır. Bu farklılıklara göre yöntem ve teknikler belirlenmelidir.

DSÜ olarak çalışan öğretim elemanı ile kadrolu öğretim elemanı verimliliği açısından farklılık gösterebilmektedir. Özlük hakları dikkate alınmalıdır.

SWOT analizinin yapılması bu konuda oldukça önemlidir. Güçlü ve zayıf yönler belirlenmelidir.

Soru 5: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders materyallerinin öğretim programındaki esas alınan yaklaşımlara göre nasıl değerlendirirsiniz?

Ders materyalleri incelendiğinde; dil öğretiminde hazırlanan materyaller özellikle Türkçenin gramerini doğrudan ve dolaylı yaklaşımla öğrettiği görülmektedir. Doğrudan öğretim yaklaşımını benimseyen kitapların dili iletişimsel bir araç olmaktan çıkıp sıkıcı bir dil bilgisi kurallar bütününe çevirmektedir. Dil bilgisi öğretimi; öğrenci seviyelerine göre ve o düzey için yeteri kadar düzenlenmelidir. İşlevsel dil bilgisine ağırlık verilmelidir. Nitekim öğrenci sosyal bir aktördür. Türkçenin öğretimi yaklaşımlarında çağdaş dil öğretimi yaklaşımları, teknikleri ve materyalleri kullanılmalıdır.

Soru 6: Türkçe öğretim setlerinin hazırlanmasında nelere dikkat edilmelidir? Kullanılan yaklaşım, yöntem ve teknikler neler olmalıdır?

Amerika’daki tezlerde ders kitabı incelemesi hakkında herhangi bir çalışma olmazken ülkemizde ders kitaplarının incelenmesi konusunda tez çalışmaları oldukça fazladır.

Son zamanlarda ortaya çıkmış olan göreve dayalı dil öğretim yöntemi ile sözcük temelli öğretim yönteminin kullanılması çok önemlidir. Bilhassa, başlangıç seviyesinde bu yöntemler faydalı olacaktır.

Ters yüz eğitim yaklaşımının kullanımı açısından ders öncesinde; öğrenciye öğrenme görevleri verilmeli, bu öğrencilerin derse etkin katılımının sağlanması gereklidir. Beceri öğretimi denildiğinde “Okuma, Dinleme, Konuşma, Yazma” anlaşılmaktadır. Oysaki telaffuz, söz varlığı ve dil bilgisinin öğretimine de yer verilmelidir.

Türkçenin konuşma sözlüğünün eksikliği de bilinmektedir.

Söz varlığının dört temel becerinin gelişimi açısından önemi büyüktür. Temel temalara göre söz varlığı belirlenmelidir. Aynı şekilde akademik söz varlığı kazandırmaya çalışılmalıdır.

Hangi amaca yönelik eğitim verilecekse bu amaca yönelik söz varlığı derlenmeli ve metinler oluşturulmalıdır.

Kelime öğretimi ve kelimenin hatırlanması ile ilgili tekniklere öncelik verilmelidir. Kelimelerin bağlama uygun olarak öğretilmesi.

Soru 7: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretici ve öğrenici açısından etkili olabilecek yaklaşım, yöntem ve teknikler nelerdir??

İletişimsel ve Bilişsel yaklaşımlar kullanılmalıdır. Yazma, Okuma, Konuşma, Dinleme becerileri için akıcılığı geliştiren yöntem ve teknikler önemlidir. Örneğin, Konuşma Öğretimi için "4/3/2 veya 3/2/1 Tekniği" kullanımı önemlidir. Okuma için "Tekrarlı Okuma Tekniği", "Hızlı Okuma- Kaymağını Alma ve Tarayarak Okuma" teknikleri kullanılmalıdır. Yazma için "Dikte", "Dört Kare Yazma Tekniği", "Akademik Yazma", "Süreç Temelli Yazma"; Dinleme için "Gölgeleme Tekniği", "Not Alma ve Özetleme"; "Eleştirel ve Yansıtıcı Dinleme" gibi tekniklerin kullanımının eğitimi verilmelidir. Filmlerle dil öğretimi oldukça etkilidir. Öğrencilere bu anlamda geniş bir yelpaze sunumu önemlidir. Oyunlarla dil öğretimi desteklenmelidir. Scrabble tarzı oyunlar geliştirilmelidir. Seviyelere göre okuma kitapları üretilmelidir.

II. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Dünya Dili Türkçe Öğretim Merkezi kurulmalıdır. Resmi ve özel kurumlar arasında koordinasyon sağlanmalıdır. Her yıl düzenli olarak koordinasyon sağlanmalıdır.

Çalışmaların eklenmesi önemlidir. Bir çalıştayın sürdürülebilirliği için değerlendirilmesi esastır. YÖK, MEB, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlara bu çalıştaylardan çıkan raporların iletilmesi gerekmektedir.

YÖK tarafından Türkçe öğretim merkezlerinin bu çalıştaylardan çıkan raporlara göre denetlenmesi esas olmalıdır.

Çalıştaylar tematik bir şekilde planlanmalı ve uzmanların buna göre davet edilmesi gerekmektedir. YÖK, MEB, TİKA, YTB, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlardan da denetleyicilerin davet edilmeleri uygun olacaktır.

Profesörlerin, doçentlerin, öğretim elemanlarının deneyimleri de çalıştay konuları içerisine dâhil edilmelidir.

Dil öğretimi teorik düzende kalmamalı; müzik, dans, çalgı aleti kullanma gibi kültürel etkinliklerle de desteklenmeli. Bu konuların da çalıştayların program konularına dâhil edilmesi önemlidir.

Son oturum ise çalıştay raporlarının özetinin sunumu ile sonlanmalıdır. Bu nedenle çalıştay programı bir gün ile yeterli kalmamalıdır.

Çalışmaya katılanlara raporların çalışma hayatında kullanılabilir bir formu sunulmalıdır.

Teknolojiyi etkin kullanma, eğitime dair uygulamalardan haberdar olma durumları çalıştay konusuna dâhil edilmelidir. Bu sayede katılımcıların birbirinden öğrenebileceği bir bilgi havuzu oluşturulmuş olacaktır.

Örnek olarak “Nearpod” gibi öğrencinin ve öğretmenin kolaylıkla materyal kullanabileceği bir uygulamayı bilmek ve bunu katılımcılarla paylaşmak, ücretsiz sınav uygulamalarını katılımcıların birbirine haberdar etmesi gibi

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurulları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Ortak bir şekilde ders kitabı oluşturma kurulu kurulmalıdır.

Ortak sınavlar ve seminerler oluşturulmalı. TÖMER’ler arasında iş birliği kurularak bir üst komite oluşturulmalıdır. Sınavlar eş zamanlı bir şekilde planlanmalıdır.

Üniversiteler arasında kurullar ve komiteler oluşturulmalıdır.

Kurullar kendi alan dergilerini çıkarmalıdır. Özel amaçlar için ders kitapları ve projelerin üretimi gereklidir. Örneğin; söz varlığı, akademik Türkçe, öğretim yöntemleri, öğretim programı, ders araçları, öğretim elemanı yetiştirme gibi.

3.KOMİSYON

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Hazırlama ve Materyallerin Kullanılmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Dr. Öğr. Üyesi Elife ATEŞ

Raportör

Öğr. Gör. Meltem BAŞARAN

Komisyon Üyeleri

Doç. Dr. Aslı FİŞEKÇİOĞLU

Doç. Dr. Mustafa ALTUN

Dr. Öğr. Üyesi Nerma ZAIMOVIĆ

Öğr. Gör. Dr. Esra YILMAZ

Öğr. Gör. Anıl ŞEN

Öğr. Gör. Necmettin AKAY

Öğr. Gör. Uğur OKUR

I. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin ders materyali hazırlamada hangi yeterliklere sahip olması gerektiğini düşünüyorsunuz? Materyal hazırlama ile ilgili eğitimler nasıl verilmelidir?

Materyalin türüne göre değişmektedir. Kitaplar ve internet tabanlı materyaller için farklı yeterlilikler gerekmektedir ve bu bir ekip işidir. Kitap seti hazırlarken metin, fotoğraf, resim seçimi, dinleme kayıtları, ölçme ve değerlendirme ve benzeri içerikler uzmanlık gerektirir. Ölçme değerlendirmeden görsel tasarıma kadar her alanda yetkin uzmanların olması gerekir. İnternet tabanlı materyallerde de benzer bir biçimde yazılım mühendislerine, içerik geliştiricilere ihtiyaç duyulacaktır. Bu noktada öğretmenler üretilen materyallerin kullanıcıları olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğreticilere düşen eldeki materyallere paralel olarak etkinlik tasarlamak olmalıdır. Mesela Kahoot uygulaması ile üniteye bir konuyu etkinliğe dönüştürebilir.

Bir öğreticinin materyal hazırlaması konusunda, öğretici materyali hazırlamadan önce yaklaşımını, yöntemini ve stratejisini belirlemelidir. Öğreticinin bu yöntem ve yaklaşımlara hâkim olması gerekmektedir. Öğretici öngörüyle yaklaşım materyal hazırlamalıdır ve materyalini sürekli kontrol ederek süreci yönetmelidir.

Engelli öğrencilere materyal sunma konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Bu konuda araştırma ve çalışmalar yetersizdir.

21. yüzyılda hazırlanan materyallerde teknoloji tabanlı materyaller hazırlamakta eksiklikler yaşanmaktadır. Öğrencilerle birlikte öğretmenlerin de teknolojik okuryazarlıklara sahip olması gerekmektedir ve gerekirse öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere tabi tutulması gerekmektedir. Türkçe öğretiminde anlatılacak konular görsel materyallerle somutlaştırılmalıdır. Video tabanlı materyallerle görsel materyaller zenginleştirilmelidir.

Ders kitapları öğrencilerin ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilerek sunulmalıdır. Özel amaçlı Türkçe anlayışı benimsenerek hedef kitleye yönelik ders kitapları hazırlanmalıdır. Hedef kitleye yönelik sunulan yazılı materyaller, otantik metin ağırlıklı olmalıdır.

Türkçe öğretimi, öğrencilerin uzmanlık alanlarına yönelik yapılabilir. Meslek alanlarına yönelik planlanacak programlar uygulanabilir. Fakat bu durum tartışmalı olabilir, böyle bir ayrıma ihtiyaç duyulmayabilir.

Türkçe eğitimi disiplinlerarası çalışmalara açıktır. Psikoloji, sosyoloji, felsefe gibi alanların yanında materyal hazırlama konusunda öğretim teknolojileri, ölçme değerlendirme gibi alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Materyal hazırlamada kültürel farklılıklar da göz önünde bulundurulmalıdır.

Özellikle dinleme metinleri konusunda, metinler hazırlanırken öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları doğal cümleler seçilmelidir.

Soru 2: Dinleme materyallerinin otantik ortamlarda ve doğal prozodi ile yapılmamasının ortaya çıkardığı sorunlar nasıl çözülebilir?

Metinlerin otantik ortamlarda ses kaydı alınarak oluşturulması önemlidir. Öğreticinin de sınıfta doğal prozodiyi bozmaması gerekir. Öğreticinin dinlediğini anlama becerisine saygı göstermesi gerekir. Dinleme-konuşma becerileri değer görmemekte, öğretim sürecinde okuma-yazma becerilerine ağırlık verilmektedir. Bu konuda öğreticinin kendinde bir farkındalık oluşturarak bütün becerilere ağırlık vermesi gerekir.

Hakkında konuşulan konunun duygularına göre sesletilmesi, dinleme metinlerinin ses kayıtlarının bu şekilde alınması önemlidir. Bunun yanında dinleme metinleri için yapılandırılan etkinliklerin işlevi de önemlidir. Dinleme etkinliğinin gerçekten dinlediğini anlamayı ölçmesi gerekmektedir. Ölçme-değerlendirme konusuna dikkat edilmelidir.

Dinleme öncesi stratejilerinin uygulanmaması, dinleme uygulaması aşamasında sorun yaratmaktadır. Öğrencilerin dinleme öncesi etkinlikleriyle bilinmeyen kelimelere aşinalık kazandırılarak dinlemeye hazırlanması gerekmektedir.

Soru 3: Dil bilgisi öğretimi için ayrıca materyaller hazırlanmalı mıdır? Dil bilgisi temel dil becerileriyle bütünleşik olarak mı sunulmalıdır? Düşünceleriniz nelerdir?

Eylem odaklı yaklaşıma göre öğrencinin ihtiyaç duyduğu kadar dil bilgisi öğretimine maruz bırakılması önemlidir. Bu öğretim sürece yayılmalıdır. Ayrıca öğretmenler, yabancı öğrencilere Türkçe öğretimi süreçlerinde “dilci” kişiliklerini bir kenara bırakarak yalnızca öğrencinin ihtiyacı kadar dil bilgisi aktarmalıdır. Yazılan materyaller hedef dilden başka bir dilde açıklama içermemelidir, aracı dilde açıklamalar öğreticinin yetersizliğini gösterir. Materyaller hazırlanırken iletişim durumları göz önüne alınmalıdır, örneğin “Bu bir masadır.” önermesi iletişimsel bağlamda bu şekilde öğretilmemelidir. Bu durum dilin doğasına aykırıdır.

Soru 4: Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde en çok hangi materyallere ihtiyaç duyulmaktadır? Bu materyallerin nicelik ve nitelik olarak artırılmasını sağlamak için hangi çalışmalar yapılmalıdır?

En çok dinleme metinlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Dinleme materyallerinin eksikliğinin yanında dinleme materyali hazırlama konusunda akademik çalışmaların nicelik açısından yetersiz olduğu görülmektedir.

Edebi metinlerin öğrencilere materyal olarak sunulması ve etkinliklerle desteklenmesi konusunda da eksiklik yaşanmaktadır. Bu eksiklik, okuma metinlerinin kalitesiz ve zevksiz bir görünüm almasına sebep olmaktadır.

Yazmaya yönelik etkinliklerin nicelik açısından yetersiz olması da sorun arz etmektedir. Yazma konularının gerçek iletişim durumlarına ve öğrencinin ihtiyaçlarına uygun olması da göz önünde bulundurulmalıdır.

Soru 5: Teknoloji tabanlı hazırlanan materyallerin, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için uygun hâle getirilmesi amacıyla neler yapılabilir?

Yunus Emre Enstitüsü'nün teknoloji tabanlı materyal hazırlama konusunda ekibi başarılı olmuştur. Bu ekip disiplinlerarası çalışarak etkili sonuç alabilmiştir. Yine bu noktada farklı alanlardaki uzmanların yetkinliği önem kazanmaktadır.

Yapay zekâ teknolojilerinin sürece entegre edilmesi kullanışlı olabilir. Fakat kültürel alanda yapay zekânın yetersizliği her zaman hissedilecektir. Aynı zamanda etik konularda da teknoloji kullanımının olumsuz yönleri göz ardı edilmemeli ve kopyaya fırsat verilmemelidir.

Soru 6: Okuma ve dinleme becerisi materyallerinin seçiminde hangi tür metinlerin kullanılması daha uygundur? Bu tür metinlerin seçiminde ve hazırlanmasında nelere dikkat edilmelidir?

Otantik ve edebî üslupla yazılmış, ön görülen iletişim durumlarına uygun metinlerin seçilmesi önemlidir.

Biyografi, gezi yazısı ve röportaj gibi metin türlerini hem kültür aktarımı açısından hem de ilgi çekici olması açısından kullanmak uygun olacaktır. Çünkü CEFR'a göre sosyokültürel unsurların her seviyede öğrenciye aktarılması zorunludur. Hatta kullanılan ders kitaplarında Türk bireylere ait fotoğraflar yerine stok fotoğraflarla yabancı bireylerin fotoğrafların kullanılması da uygun değildir. Elbette sadece hedef kültürün tanıtımı olmak zorunda değil. Evrensel kültüre ait değerlerin aktarılması da uygun olur.

Kullanılacak metin türlerinin belirlenmesinde de ihtiyaç analizinin yapılması çok önemlidir. Hedef kitlenin özellikleri göz önünde bulundurularak istek ve ilgilerine göre metinler oluşturulup sunulmalıdır. Örneğin, yemek yenecek yerler, güzellik ve bakım hizmetleri alınabilecek yerler, gezi için rehberlik desteği alınabilecek yerler gibi materyaller hazırlanabilir. Bu anlamda materyallerin dijital olması büyük bir avantaj sağlamaktadır.

Soru 7: Yazma ve okuma becerisine ait materyalleri nicel ve nitel bakımdan nasıl değerlendirirsiniz? Bu beceriler için hangi materyaller kullanılabilir?

Önceki cevaplarda da ifade edildiği üzere yazma ve okuma materyallerinde nicel ve nitel bakımdan eksiklikler bulunmaktadır. Buna göre iletişim durumlarına uygunluk, otantiklik, ihtiyaç analizi sonuçları göz önünde bulundurularak materyaller hazırlanabilir.

II. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Çalıştaylar tematik olarak düzenlenebilir. Böylece bir konuda derinlemesine fikir alışverişi yapılabilir. Teorinin pratiğe yansıyamaması durumu sebebiyle sahadan görüş alınabilir. Saha çalışanlarıyla sahadaki sorun ve çözümlere yönelik anket çalışması yaparak yapılacak olan sonraki bilimsel toplantılara tartışma konuları derlenebilir. Sahada çalışan öğretmenlerle akademisyenler bir araya getirilerek tartışma ortamı oluşturulabilir, açık oturumlar düzenlenebilir. C1 düzeyini tamamlamış öğrenciler de bu tartışma ortamlarına dâhil edilip karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri üzerine görüş alınabilir. Bu tür çalışmalarda akademisyen, öğretici, idareci gibi öğretim sürecine dâhil olan bütün taraflar bir araya getirilebilir. YADOT vb. toplantılar düzenlenebilir. Bu toplantılar üniversite bünyelerinde sıklaştırılabilir. Türkiye'nin farklı noktalarındaki Türkçe öğretim merkezleri idarecileri, öğretmenleri ve öğrencilerinin bulunduğu çevrim içi ya da yüz yüze platformlar oluşturulabilir.

Sempozyum konuları seçilirken tekrara düşülmemelidir, özgün çalışma konuları belirlenmelidir.

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurulları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Etik ve fikri hakların güvence altına alınması suretiyle iş birliği yapmak mümkündür. Bu çalıştayda dile getirilen sorunlar ve çözüm önerileri alanla ilgili dergilerde yayımlanabilir. Bu konuyla ilgili dergilerin editörleriyle görüşülebilir.

Yapılan bu çalıştay sürdürülerek her sene güncel konular konuşulabilir. Sempozyum, atölye ve çalıştay programının bir arada sunulduğu örneğin 3 günlük bir program düzenlenebilir. Kurumların SWOT analizleri yapılarak güçlü yönler ortaya çıkarılabilir ve bu doğrultuda proje bazlı iş birlikleri sağlanabilir. Sadece yurt içi değil yurt dışı iş birlikleri de oluşturulabilir.

4.KOMİSYON

Okuma Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Doç. Dr. Nezire Gamze ILICAK

Raportör

Öğr. Gör. Nazlı Hatun BATUR

Komisyon Üyeleri

Dr. Öğr. Üyesi Filiz FERHATOĞLU

Öğr. Gör. Dr. Ayşe ÇİPAN BÜYÜKCAM

Öğr. Gör. İrem TEMUR

Öğr. Gör. Rümeysa ŞİŞMAN

I. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Okuma becerisini geliştirmeye yönelik materyallerin kullanılması hakkında düşünceleriniz nelerdir? Bu materyallerin nitelik ve nicelik olarak artırılması için neler yapılmalıdır?

Yabancılara Türkçe öğretiminde, okuma becerisini geliştirmeye yönelik çeşitli kitaplarda materyaller bulunmasına rağmen seviyelendirilmiş kitap serilerinin yeterli olmadığı düşünülmektedir. Sadeleştirme çalışmalarındaki ürünler, güncel değildir ve yeni nesile hitap etmemektedir. Sadeleştirme yapan kişilerin daha özenli seçilmesi ve yabancılara Türkçe öğretiminde deneyimli olması önemlidir.

Ders kitaplarının Z kitaba dönüştürülmesi, çevrim içi materyallerin artırılması ve metin türlerinin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Okuma metni oluşturulurken hazırlık alışmalarının olması, kelime çalışmalarına yönelik kısımların olması materyallerin nitelik ve nicelik olarak artırılmasını desteklemektedir.

Hedef kitleye uygun yeni temaların oluşturulması ve bunların materyallerle desteklenmesi gereklidir.

Kültürler arası ve evrensel kültürden hareketle bu özellikleri içeren ürünler meydana getirilmelidir.

Soru 2: Seviyelere göre okuma kitaplarının hazırlanmasında yeni metinler oluşturulmalı mıdır yoksa edebi metinler sadeleştirilmeli midir?

Klasik metinlerin sadeleştirilmesinin yanı sıra özgün metinler de oluşturulmalıdır.

Özgün metinler oluşturulurken hedef kitleye göre metinler oluşturulmalı. Yükseköğretim ve üstüne yönelik yeni metinlerin yazılması gerekmektedir.

Edebi metinlerin yanı sıra gündelik hayata uygun farklı bilim dallarına yönelik metinler de oluşturulmalıdır.

Seviyelere göre hikâye kitapları da artırılmalıdır.

Soru 3: Okuma becerisinin ölçülmesinde dil bilgisi soruları yer almalı mıdır yoksa sadece okuduğunu anlamaya yönelik sorular mı seçilmelidir?

Metinlerde dil bilgisine yönelik sorular bulunmamalıdır. Metni anlamaya yönelik sorular oluşturulmalıdır. Öğrencinin hedef dili öğrenme seviyesi arttıkça okuduğunu anlaması gelişmektedir.

Dil bilgisi sorularını cevaplamaya çalışan öğrenciler, metnin anlamını kaçırdıkları için dil bilgisi sorularının öğrenciye farklı şekillerde verilmesi daha uygun olacaktır.

Soru 4: Okuma becerisinin geliştirilmesi için hangi etkinlikler kullanılmalıdır? Sizin tavsiyeleriniz nelerdir?

Sesli okuma etkinliği hem telaffuzu hem de okuduğunu anlamayı geliştirmektedir.

B1 seviyesinden itibaren cümle tamamlama kullanılabilir. Bu öğrencinin yaratıcılığını arttırmaktadır. Açık uçlu sorularla yeni metinler oluşturması beklenebilir. Böylece beceriler arasında etkileşim artmaktadır.

Görsel kullanımının artırılması önemlidir. Görsellerin metni destekleyecek şekilde seçilmesi gerekmektedir. Ayrıca görsel temelli etkinliklerin okuma metni içinde kullanılması önemlidir.

Metin oluşturmada numaralandırılmış cümlelerin veya paragrafların uzunluklarının artırılması ve buna yönelik etkinliklerin oluşturulması gerekmektedir.

Öğretmen kılavuzunda metinlerde okuma becerisini geliştirmeye yönelik yönergeler olmalıdır.

Okuma stratejilerinin uygulanmasına yönelik not alma, özetleme, tahminde bulunma, çıkarım yapma, tarayarak okuma, detaylı okuma gibi etkinlikler üretilmeli ve ders kitaplarında bunlara yer verilmelidir.

Soru 5: Okuma metinlerinin öğrenciler ya da öğrenciler tarafından okunması hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Öğrencilerin sınıftaki zamanlarının yeterli olması durumunda, sesli okuma yapması olumluyken; öğrencilerin sesli okuma yapması ve bunu sürekli hâle getirmesi öğrencinin okuma becerisini sekteye uğratabilir.

A1, A2 seviyeleri için sesli okuma fonolojik farkındalık için önerilirken; B1 seviyesi ve üstü için öğrenciler açısından uzun metinler, zaman kaybına sebebiyet verebilir.

Soru 6: Okuma becerisinin ölçülmesinde açık uçlu sorulara yer verilmeli midir? Yer verilecek bu tür sorular aynı anda yazma becerisini ölçtüğünden dolayı sınavın geçerliğini ve güvenilirliğini etkiler mi?

Geçerliği ve güvenilirliği etkilemesi açısından açık uçlu soruların sınavlarda sorulmaması daha uygundur.

Sınavlar için açık uçlu sorular yerine çoktan seçmeli sorular tercih edilmelidir.

Açık uçlu sorulara derslerde yer verilmesi yazma ve okuma becerisinin etkileşimi açısından önerilebilir.

Soru 7: Metinlerdeki kelime sayısı ve metnin uzunluğu ile ilgili bir ölçüt oluşturulmalı mıdır? Hangi ölçütlere göre oluşturulmalıdır? Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Çeşitli bilimsel yayınlarda, anadili öğrenmeye yönelik -kelime kadrosu açısından- çalışmalar yapılmakla birlikte; yabancılara Türkçe öğretimine yönelik bu tarz bir çalışma bulunmamaktadır. Bu yüzden bir kılavuz oluşturulabilir.

Sıklık sözlüğü gibi sözlükler arttırılabilir.

Metinlere yönelik kelime sayısı ve metin uzunluğu açısından ölçüt oluşturulmalıdır. Bunun için ayrı bir çalıştay düzenlenebilir veya alanında uzman isimlerden yardım alınarak bir komisyon oluşturulabilir.

II. OTURUM SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Bu alanda ders veren eğitimcilerin sürece dâhil edilmesi önemlidir.

Çalıştay, sempozyum gibi etkinliklerin üniversitelerarası ve sürdürülebilir olması sağlanmalıdır. Üniversitelerin bu konuda etkileşim ve iletişim içinde olmaları amacıyla düzenleme kurulu oluşturulmalıdır.

Çıktıların somutlaştırılarak rapor haline getirilmesi ve alandaki kurumlarla paylaşılması önem arz etmektedir.

Etkinliklerden önce ihtiyaç analizi yapılması ve buna göre konuların ve etkinlik türünün belirlenmesi gerekmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin çalışmalarının alana tanıtılabilmesi için öğrenci sempozyumları düzenlenmelidir.

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurulları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Bilim kurulları oluşturulmalıdır.

Üniversiteler arasında, alanda uygulamaya dönük sorunların görüşülebilmesi için öğretilerden oluşan komisyonların kurulabilir ve belirli aralıklarla toplantılar düzenlenebilir.

Öğretici yeterliklerine yönelik eğitimler düzenlenmelidir.

Türkçe öğretim merkezleri tarafından verilen sertifikaların genelgeçer hâle gelebilmesi için ortak bir sınav komisyonu oluşturulabilir. Farklı üniversitelerden seçilen öğretim üyeleri sınav kriterlerinin oluşturulmasında görev alabilir. Üniversiteler sınavlarını bu kriterlere göre hazırlayabilir.

Türkçe merkezleri arasında iletişimi kuvvetlendirebilmek adına çeşitli yarışmalar, etkinlikler düzenlenebilir. Var olanların sayısı arttırılabilir.

5.KOMİSYON

Yazma Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Dr. Öğr. Üyesi Pelin EKŞİ

Raportör

Öğr. Gör. Kübra KAYA ÜLKER

Komisyon Üyeleri

Öğr. Gör. Ecem KÖZ

Öğr. Gör. Gülçin ALSAMSAM

Öğr. Gör. Hande İNCE

Öğr. Gör. Harun ALTUN

Öğr. Gör. Rana Senanur DOĞAN

Öğr. Gör. Selma ARSLAN

I. OTURUM SORULAR

Soru 1: Yazma becerisi kazandırılırken temel alınması gereken hususlar neler olmalıdır? Bu konudaki fikirleriniz nelerdir?

Yabancı dilde yazma becerisi diğer dil becerilerine göre en son ve en zor kazanılan beceridir. Çünkü yazma becerisi bir üretim sürecidir; dil öğrenenlerin ön bilgilerini harekete geçirmesi ve bilşsel becerilerini kullanması gerekir. Aynı zamanda hedef dilde belirli bir dil bilgisi ve söz varlığına sahip olmaları gerekmektedir. Dil öğrenme amacına göre öğrenciye kazandırılacak hedef becerinin kapsamı değişecektir. Yazma becerisi kazandırılırken öncelikle öğrencinin seviyesi göz önünde bulundurulmalıdır. Buna göre öğrencilerin A1 ve A2 seviyesi için önce kelime sonra basit cümle kurlmaları; B1 ve B2 seviyesi için belirli bir plan doğrultusunda bilgilendirici metinler (reklam afişi, deneme vb.) yazabilmeleri; C1'den itibaren çeşitli konularda akademik, serbest, yaratıcı metinler üretebilmeleri hedeflenmektedir.

Soru 2: Öğrencilerin ana dillerindeki alfabe ile Türk alfabesi arasındaki farklılıktan kaynaklanan sorunlar yazma becerisini etkiler mi? Bu konuda fikirlerinizi paylaşmısınız?

Türkçe sesçil ve Latin harflerinden oluşan bir alfabeyle yazılmaktadır. Arap alfabesi, Kiril alfabesi gibi semboller ve farklı karakterler kullanılan, bazen yazı yönü Türkçeden farklı olan dillerin konuşurları için eğer daha önce İngilizce gibi Latin alfabeli bir dil öğrenmemişlerse öncelikle alfabedeki karakterlerin tanıtılması gerekmektedir. Bu aşamada dil öğrencileri için bu harflerin yazımı ve sesletimi bir güçlük unsuru olabilmektedir. Özellikle Türkçeye özgü seslerin (ı, p, ç, ğ gibi) sesletimi ayrı bir öğrenme süreci gerektirebilmektedir. Farklı alfabe kullanımının bir diğer zorluğu büyük küçük harf kullanımı ve imla konusunda ortaya çıkmaktadır. Öğreticilerin özellikle A1 seviyesinde farklı alfabeler kullanan ve Latin alfabesini tanımayan öğrencilerin durumunu göz önünde bulundurmasında yarar vardır.

Soru 3: Yazma becerisinin geliştirilmesi amacıyla hangi etkinlikler yapılmalıdır?

Öncelikle öğrencinin seviyesi göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlikler sınıf içi ve sınıf dışı olarak iki grupta tasarlanmalıdır. Çok işlevli, esnek, açık, dinamik ve uygulanabilir etkinlikler tasarlanmalıdır.

Sınıf içi etkinliklerin tüm sınıfın interaktif katılımına uygun biçimde tasarlanması; öğrencilerin planlama, yazma, üretme ve metin değerlendirme süreçlerine dâhil edilmesi etkinliğin verimini arttıracaktır. Öğrencilerin bu kapsamda birbirlerine yazılı geri dönüt vermeleri teşvik edilebilir.

Yazma etkinlikleri A1'den başlayarak alfabe öğretimi, kelime öğretimi, cümle öğretimi, paragraf öğretimi, metin yazma öğretimi aşamalarından oluşmalıdır. Bu bağlamda yapılacak olan yazma etkinliklerinin süreç temelli olması gerekmektedir.

A1 seviyesinde karışık kelimeler verilerek bunlarla cümle oluşturma etkinlikleri öğrencilerin gramer kazanımlarını da ölçme fırsatı sunacaktır. A2 seviyesinde resim ve fotoğrafta gördüklerini basit cümlelerle yazıya aktarma, levha okuma, basit diyaloglar oluşturma, anı, günlük ve gezi yazısı yazma gibi etkinlikler planlanabilir. Daha ileri seviyelerde metin tamamlama gibi yaratıcı etkinlikler uygulanabilir. Bir giriş paragrafı verilip bunun bir öykü oluşturacak şekilde tamamlanması beklenebilir. Bir sonuç paragrafı verilip bu sonuca ulaşacak bir metin tasarlanması istenebilir. Şarkı dinleme ve sözlerini yazıya aktarma, şarkı sözlerini tamamlama (yaz-eğlen tekniği), işlevsel yazma etkinlikleri yine sınıf içi uygulamalar olarak tercih edilebilir.

Sınıf dışı yazma ödevleri ile öğrencilerin dil becerilerinin gelişimi takip edilebilir. Araştırma ve gözleme dayalı, öğrencinin eleştirel düşünme becerisini geliştirecek, yaratıcılıklarını harekete geçirecek ödevler verilebilir. (Özetleme, film eleştirisi vb.) Öğrencilerin günlük tutması istenebilir. Yine dijital platformlar aracılığı ile öğrencilere çeşitli sunular hazırlanabilir. Böylece diğer becerilerin de kullanımı ve harekete geçmesi sağlanabilir.

Çağımızın koşulları dijital okuryazarlığı eğitim süreçlerine dâhil etmeyi gerektirmektedir. Öğrenciler için dijital araçlar kullanarak yazma etkinliklerinin düzenlenmesi hem öğrencinin ilgisini çekme hem zaman kazanma açısından faydalı olacaktır. Classcraft, ClassDojo, MyWievBoard, Edmodo, Google Classroom, Padlet gibi dijital araçlar sürece dâhil edilebilir. Dijital öykü yazma öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini de geliştirecektir.

Kavram haritası yöntemi ile veya düşünce bulutu oluşturarak belirli kavramlar ve konular hakkında sınıf olarak ortak metin yazımı sağlanabilir. Böylece sınıf içi iletişim ve etkileşim de güçlendirilebilir.

Bütün bu etkinliklerde öğrencilerin el yazısı kullanması istenmelidir.

Yazma konuları belirlenirken öğrencilerin bölümleri, ilgi alanları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır

Soru 4: Yazma becerisini geliştirmek için yapılacak öğretim, öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına, farklılıklarına (yaş, cinsiyet, uyruk vb.) göre nasıl olmalıdır?

Dil öğreniminde öğrencinin bireysel ihtiyaçları, yaşı, cinsiyeti, kültürel altyapısı ve hatta geçmiş yaşantıları bu sürece etki etmektedir. Öğreticinin dini, politik, etnik konulardan kaçınması; öğrencinin travmatik veya kötü deneyimlerini tetikleyecek hassas konular seçmemesi önemlidir. Cinsiyetçi yaklaşımlara sınıfta izin verilmemelidir. Yazma etkinlikleri öğrencilerin ortak paydada buluşabileceği, farklı kültürleri tanıyıp anlayabilecekleri bir fırsat olarak değerlendirilmelidir. Her türlü dil becerisi için geçerli olan öğrencinin ihtiyaçlarının ve kapasitesinin doğru tespiti yazma etkinlikleri için de hayati öneme sahiptir.

Soru 5: Yazma becerisinin ölçme ve değerlendirilmesinde nasıl bir yol izlenmelidir?

Öncelikle, Avrupa Ortak Çerçeve Metni dâhilinde öğrencinin seviyesi ve hem bu seviyeye ait hedef kazanımlar hem de yazma etkinliğinin özelindeki amaçlar gözetilerek öğrenciye açık bir değerlendirme rubriği oluşturulmalıdır. Bu rubrikler bir dil kurumunda her seviyede tüm sınıflarda ortak uygulanmalıdır. Bu rubrikler, öğrenciyi

hem gramer hem sözcükleri hem düşünceyi geliştirme yöntemleri hem verilen konuya uygunluk açısından değerlendirecek biçimde hazırlanmalıdır.

Öğrenciye mutlaka geri dönüt verilmelidir.

Öğrencinin kendi hatalarını fark etmesi ve bunları düzeltmesi için düzeltme kodları yazma dönütlerinde kullanılmalıdır. Örneğin, gramer hatası için "G", büyük harf hatası için "H" gibi. Bu kodlar öğrenciye önceden açıklanmalıdır. Öğrencinin metni yeniden yazması istenmelidir.

Soru 6: Yazma becerisi kazandırılırken öğreticinin yöntem ve teknik yeterliliği ve bu yöntem ve tekniklerin uygulanması hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Öğreticinin mutlaka hedef dili (Türkçe) ikinci dil olarak öğretecek akademik yetkinlikte olması gerekmektedir.

Öğreticinin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini aynı yetkinlikte öğretebilmesi beklenmektedir. Ancak özellikle yazma etkinliklerinin seçimi, uygulanması ve değerlendirilmesi için ayrı bir komisyon oluşturulması gerekir.

Öğreticilerin söz varlığı açısından iletişimsel ihtiyaçları da göz önünde bulundurarak dilin gelişimini ve değişimini takip etmesi gerekmektedir. Bu nedenle yazma eğitimi güncel tutulmalıdır.

Süreç temelli yazma modeli uygulanırken, öğreticinin sınıf mevcudiyetine ve öğrencilerin hazırbulunuşluğuna göre yazma yöntem ve tekniklerini belirleyecek inisiyatifte sahip olması gerekir.

Kalabalık sınıflarda dijital dil öğrenme araçları kullanılabilir. Sözlü geri dönütler verilebilir. Öğrencilerin birbirlerini değerlendirmeleri sağlanabilir. Sınıf mevcudu uygun sınıflarda yazılı ve anında dönütler verilebilir. Ödev uygulamalarına ağırlık verilebilir.

Yazma etkinlikleri kurumsal bir çerçeve içinde gerçekleştirilmelidir. Dört temel beceri için zümreler oluşturulmalıdır. Hizmet içi eğitimler ve denetimlerle öğreticiler desteklenmelidir.

Soru 7: Yazma becerisinde öğrencilerden kaynaklı sorunlar nelerdir? Sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?

SORUNLAR

Bu sorunların başında öğrencilerin yazma eğitimine karşı isteklerinin olmaması gelir.

Bazı öğrenciler akademik kariyer düşünmedikleri için yazma becerisini geliştirmeyi gereksiz görmekteyler.

Öğrencilerin yazma teknik ve metodlarını bilmemesi.

Kaynak dil ve hedef dilin yapı bakımında farklı dil gruplarından olması, iki dil arasında sözcük türetimi ve söz dizimi mantığının farklılıkları.

Hedef ve kaynak dilin farklı alfabelerle yazılması.

Öğrencilerin ana dilde düşünüp çeviri yöntemiyle hedef dilde yazmaya çalışmaları.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Öğretici rehberliği. Öğreticilerin öğrencilerini takip etmesi ve onlara geri dönütler vermesi gerekmektedir. Bu geri dönütlerin içeriği öğrencileri gelişime ve yazmaya teşvik edici nitelikte olmalıdır. Geri dönüt verilirken öğretici tarafından motive edici ifadeler kullanılmalıdır.

Öğreticinin, öğrencilerin hataları kadar gelişimine de odaklanması gerekmektedir. Öğrencileri sadece hatalarıyla eleştirmek gelişimleriyle takdir etmek gerekir.

Teknolojiyi kullanarak WhatsApp gibi sosyal medya uygulamalarından yararlanarak öğrenciler yazmaya teşvik edilebilir.

Öğrencilerin ilgisini çekecek güncel konularda yaratıcı yazma etkinlikleri düzenlenebilir.

II. OTURUM SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Alanında yetkin kişilerin bir araya geleceği alanın güncel sorunlarını konu edinen tematik toplantılar düzenlenmelidir. Bu toplantıların devamlılık arz etmesi önemlidir.

Bu toplantılarda uygulanabilir çözümler üretilmeli ve bunlar kurumlar tarafından dikkate alınıp paylaşılmalıdır.

Okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin eğitimine yönelik atölyeler düzenlenmelidir.

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurulları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Öğreticiler tarafından geliştirilen materyallerin paylaşılmasına ev sahipliği yapacak etkinliklerin yapılması yararlı olur.

YADOT gibi üniversiteler arasında belirli aralıklarla toplantılar düzenlenmeli; deneyim paylaşımı ve ortak proje üretimi açısından iş birliği sağlanması adına kurumsal çaba gösterilmelidir.

Kurumlar arası bir çalışmayla TOEFL gibi ortak ve merkezi bir seviye tespit sınavı düzenlenebilir. Bu sınavı düzenleyecek üniversiteler arası bir sınav merkezinin kurulması önerilmektedir.

Üniversiteler arasında iş birliği konularından biri yabancılar Türkçe öğretimi sertifikasının alma koşullarının tüm üniversiteleri kapsayacak bir akreditasyon dâhilinde belirlenmesi, yurt içi ve yurt dışındaki tüm kurumlarda geçerli olması gerekir.

Farklı üniversitelerin ev sahipliği yapacağı çalıştaylar düzenlenmelidir.

6.KOMİSYON

Dinleme/İzleme Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Dr. Öğr. Üyesi Türkan KORKMAZ BULUT

Raportör

Öğr. Gör. Tuba Nur KATI

Komisyon Üyeleri

Doç. Dr. Talat AYTAN

Öğr. Gör. Emek YILMAZ

Öğr. Gör. Melike Nur ÇEP

Öğr. Gör. Murat ŞİMŞEK

Öğr. Gör. Tuğba DOĞAN

Öğrt. Tuğçe POLAT SALLABAŞ

I. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Dinleme/izleme etkinliklerinin uygulanması esnasında ne gibi sorunlar yaşanmaktadır? Fikirleriniz nelerdir?

Teknik problemler yaşanmaktadır (ses dosyaları, ekipmanlarda yaşanan problemler).

Etkinliklerde kullanılan dil seviyesi (konuşma hızı) ve dinlenebilirlik durumu öğrenci seviyesine uygun olmamaktadır.

Kitaplarda bulunan dinleme öncesi hazırlık etkinlikleri yetersiz olmaktadır.

Öğretmenin öğrenciyi dinleme sürecine hazırlama sürecinde yetersiz kalabilmektedir.

Materyalin seslendirme kalitesi düşük olabilmektedir.

Dinleme becerisinin diğer becerilerle bütünleştirilemediği durumlar yaşanmaktadır.

Bazı materyaller hedef kitlenin ilgisini çekebilir düzeyde değildir.

Metin altı sorular öğrencilerin bilişsel ve üst bilişsel süreçlerine hitap etmemektedir.

Öğreticilerin müfredat okuryazarlığı düşük olabilmektedir.

Dinlemeye yönelik etkinlik tipolojisi monoton olabilmektedir.

Farklı ülkelerden gelen öğrencilerin dinleme düzeyi fazla heterojen olabilmektedir.

İzleme becerisi ihmal edilmektedir. Bu beceriye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Soru 2: Youtube, Spotify gibi dijital platformlarda öğrencilere dinleme/izleme becerisine yönelik hangi tür içerikler hazırlanmalıdır? Sizin tavsiye edebileceğiniz içerikler nelerdir?

Başlangıç seviyelerine uygun şarkı, masal, video vb. içerikler oluşturulmalıdır.

İzleme becerisinin geliştirilmesine yönelik içerikler (pandomim vb.) oluşturulmalı ve bu içeriklere yönelik etkinlikler hazırlanmalıdır.

Sosyal medya platformlarında bulunan içeriklerin denetlenebilir olması gerekmektedir.

Ters yüz öğrenme modeli çerçevesinde dijital platformlardan yararlanılmalıdır.

Temel seviye için düzeylendirilmiş podcast

içerikleri üretilmelidir.

Materyaller işe vuruk olmalıdır.

Seviyelendirilmiş seyahat içerikleri hazırlanmalıdır.

Öğrencilerin ilgisini çekebilecek öğretici kısa videolar hazırlanmalıdır.

Seviyelendirilmiş teknolojik ürün tanıtımlarına yönelik içerikler oluşturulabilir.

Yapay zekâ kullanılarak seviyelendirilmiş materyaller oluşturulabilir.

Soru 3: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenciye hedef dilin prozodi özelliklerinin kazandırılmasında hangi yöntem ve teknikler kullanılmalıdır?

Öğrencide boğumlama farkındalığı oluşturulmalıdır. Eğitici dil dudak hareketlerini doğru oluşturmali ve öğrenci tarafından takip edilmelidir.

Karıştırılan sesler için tekerleme çalışmaları yapılmalıdır.

Öğreticinin ses kaydı alınarak öğrencilere ulaştırılmalı ve öğrencinin okul dışı ortamlarda konuşmaları yeniden canlandırması sağlanmalıdır.

Online platformlarda (telefon, Word vb.) sesli yazma özelliği kullanılabilir.

Otantik materyallerin kullanım oranı arttırılmalıdır.

Prozodi problemleri sınıflandırılmalı ve probleme yönelik çözüm üretilmelidir. Örneğin, Arap coğrafyasında telaffuz, Orta Asya ve Kafkaslarda vurgu problemleri yaşanmaktadır.

Soru 4: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme/izleme etkinliklerinde kullanılan metinlerin seçiminde nelere dikkat edilmelidir?

Konular öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik, seviyelere uygun ve güncel olmalıdır.

Konular gerçek hayattan seçilmelidir.

Otantik materyaller kullanılmalıdır.

Başlangıç seviyelerinde figüratif yapılarla çok yer verilmemelidir.

Kalıp ve seslenme ifadelerine yönelik uygun materyaller hazırlanmalıdır.

İkileme ve yansıma sözcüklerin kullanıldığı dinleme metinleri oluşturulmalıdır.

Soru 5: Dinleme/izleme etkinliklerinde öğrencinin anlamını bilmediği kelimelerin öğretimi konusunda nelere dikkat edilmelidir? Bu konudaki fikirlerinizi paylaşmısınız?

Bilinmeyen kelimelere yönelik hedefe uygun hazırlık çalışmaları yapılmalıdır. (Konu hakkında kısa metinler, görseller, kelime listeleri kullanılabilir, konuşma ve tartışma etkinliği yapılabilir, kavram haritaları kullanılabilir).

Bağlama yönelik kelime öğretimi üzerinde durulmalıdır.

Öğrencinin sözlük kullanımı desteklenmelidir.

Online platformlarda kelime defterleri oluşturulmalıdır.

Ünite sonunda yeni öğrenilen kelimelere yönelik yazma çalışması yapılmalıdır.

Aynı kavram alanında yer alan kelimeler beraber öğretilmelidir.

Kelimeleri zıt anlamlarıyla öğretmeye yönelik etkinlikler oluşturulmalıdır.

Aliterasyon ve uyaklardan yararlanılabilir.

Jest ve mimiklerin kullanıldığı izleme becerisine yönelik video içerikleri kullanılabilir.

Soru 6: Dinleme/izleme becerisinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarında hangi soru türlerine yer verilmelidir? Önerileriniz nelerdir?

Başlangıç seviyelerinde salt dinlemeyi ölçecek metinlere yer verilmelidir.

Metnin bütününe yönelik kavrama düzeyine uygun sorular sorulmalıdır.

Amaca yönelik sorular sorulmalıdır.

Var-Yok” soruları yerine ileri seviyelerde “bahsedilmiştir/bahsedilmemiştir” soruları sorulabilir. Dinleme metinleri ve soruları hazırlanırken taksonomiye uygun sorular oluşturulmalıdır.

Dinleme esnasında not alma tekniği (Cornell vb.) kullanılabilir.

Kavram haritası oluşturabilmeye yönelik sorular oluşturulmalıdır.

Konuya yönelik uygulama değerlendirmeleri yapılmalıdır (adres tarifi, yön bulma vb.).

Orta ve ileri seviyelerde metinlerarasılığa yönelik değerlendirme soruları oluşturulabilir (Robin Hood ve Köroğlu).

Dinleme etkinliklerinde resim, karikatür, müzik gibi farklı duyu organlarına hitap

eden etkinlikler kullanılarak öğrencinin anlamlandırma sürecini değerlendirmeye yönelik çizim ve tartışma etkinlikleri yapılabilir.

Soru 7: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme/izleme öncesi, sırası ve sonrasındaki etkinliklerin planlanmasında nelere dikkat edilmelidir?

Dinleme Öncesi:

Metni tanıma ve tahmin etmeye yönelik etkinlik artırılmalıdır.

Ön bilgileri harekete geçirmeye yönelik etkinliklere yer verilmelidir.

Diğer beceri ve öğrenme alanlarıyla ilişkili etkinliklere yer verilmelidir.

Dinleme sırasında kullanılacak strateji dinleme öncesinde belirtilebilir.

Dinleme öncesine ayrılan zaman başlangıç seviyesinde 5 dakika, orta ve ileri seviyelerde 10 dakika civarında olmalıdır. İçeriğe göre süre değişebilir.

Öğrenciler süreçten haberdar edilmelidir (Metnin kaç kez dinletileceği, süresi vb.).

Dinleme Sırası:

Öyküleyici metin bir kez, bilgilendirici metin iki kez dinletilmelidir.

Etkileşimli dinleme/izleme yapılabilir ve tahmin ve yorum çalışmaları eklenebilir.

Not alma tekniği kullanılabilir.

Öğrenci metinde en çok tekrar eden kelimeleri bularak konuya ulaşabilir.

Gerekli durumlarda metinlerde özetleyerek dinleme tekniği kullanılabilir.

Dinleme Sonrası:

Öğrenci tarafından dinlediğinden/ izlediğinden hareketle yeni metin ve sorular oluşturulmalıdır.

Öğrenci öğrenme günceleri (Bugün ne öğrendim?) oluşturabilir, uygulayabilir.

Öğrenciler mikro öğretim uygulayabilirler.

Üretimsel becerilere yönelik etkinlikler yapılabilir.

Sanal müzelerden yararlanılarak kültür aktarımı sağlanabilir ve uygulamaya yönelik etkinlikler yapılabilir.

II. OTURUM SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Çalıştay soruları katılımcı üniversitelerin katılımı ile hazırlanarak sorular daha kapsamlı olarak ele alınabilir.

Çalıştay vb. akademik toplantılar daha sık yapılmalı ve bu çalıştaylarda konu belirlenirken genel başlıklar yerine alt konular (materyal, sınav hazırlama, becerilerin öğretimi vb.) tercih edilmelidir

Güncel sorunlar ele alınmalıdır.

Öğreticilerin sorunlarına yönelik bir çalıştay yapılmalı.

Öğreticiler ile workshoplar düzenlenmeli ve ürünler ortaya çıkarılmalıdır.

Çalıştay raporlarının nihai hâlleri Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfı gibi paydaş kurumlar ile paylaşılmalıdır.

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurumları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Üniversiteler arası öğretici hareketliliği sağlanabilir.

“YADOT’da İyi Uygulamalar” projesi başlatılabilir.

Öğreticiler yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında dergi çıkarabilirler, ders tecrübelerini ve alana ait yeni çalışmaları bu bağlamda aktarabilirler.

Yalnızca yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan hocaların bulunduğu ve

tartışma ortamının sağlandığı kurumsal bir web sitesi oluşturulabilir. Bu web sitesi YADOT alanındaki bütün bilimsel çalışmaların toplandığı bir veri tabanı olarak da görev yapabilir.

Çalıştay vb. çalışmalara uluslararası bir boyut kazandırılmalıdır.
Materyaller oluşturulabilir.

7.KOMİSYON

Konuşma Becerisinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Dr. Öğr. Üyesi Asil ŞENGÜN

Raportör

Öğr. Gör. Aysu SARAK

Komisyon Üyeleri

Dr. Öğr. Üyesi Osman ÖZDEMİR

Öğr. Gör. Emine DARICI

Öğr. Gör. İrem Damla ŞİMŞEK

Öğr. Gör. İsmail ALANTEPE

Öğr. Gör. Merdiye MANSUR

Öğr. Gör. Nida Dilara YILDIZ

I. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilmek amacıyla derse etkin olarak katılmalarını sağlama adına neler yapılabilir? Bu konudaki fikirleriniz nelerdir?

Dil bilgisi yapısı konuşma becerisinde sezdirilmelidir. Bu sayede öğrenciler kendilerini daha iyi ifade edecektir.

Öğrencilerde merak uyandırılmalıdır. Hedef kitleye uygun olarak ilgilerini çekebilecek konu seçilmelidir.

Öğrencilerdeki kaygı durumunu en aza indirmek için öncelikle sınıf ortamının durumu dikkate alınarak öğrencilerle sohbet edilebilir. Öğrencilerin motivasyonu artırılmalıdır.

Kaynak kullanımı önem arz eder. Temalara uygun alıştırmalar yapılmalıdır. Bu bağlamda öncelikle öğrenciye sözcüklü kazandırılmalıdır.

Soru 2: Konuşma becerisine yönelik sınıf içi ve sınıf dışı hangi uygulamalar/etkinlikler yapılabilir? Sizin önerileriniz nelerdir?

Seviyelerine uygun olarak uygulamaların yapılması öğrencilerin dikkatini çekecektir. A1 ve A2 seviyesindeki öğrencilere Kahoot, Quiziz, kutu oyunları gibi çeşitli uygulamalar yaptırılabilir. Orta düzeyde sunum yaptırılmalıdır. Akademik Türkçe eğitiminin geliştirilmesi adına konuşma pratikleri yaptırılabilir. Araştırma konusu verilip sunulmalıdır.

Hedef dilde günlük hayattaki dil becerilerini destekleyen konuşma aktivitesi yapılmalıdır.

Alt seviyelerdeki öğrencilerde karşılıklı diyaloglar yapmalarına olanak sağlanabilir. Üst seviyelerdeki öğrencilere münazara yaptırılabilir.

Görsel kullanımı öğrencilerin konuşma becerisini destekleyecektir. Görseller öğrencilere sunulmalı ve yorum yapmaları sağlanmalıdır.

Oturma düzenine dikkat edilmelidir. Aynı dili konuşan öğrenciler farklı yerde oturmalıdır.

Okuma etkinlikleri, drama etkinlikleri ve sessiz sinema yaptırılmalıdır.

Gönüllülük esasına bağlı kalınarak öğrencilerle bir ana tema çerçevesinde sohbet saati ve konuşma kulüpleri oluşturulabilir.

Dili kullanarak anlama, üretme, iletişime geçme, aracılık etme faaliyetlerini yürütebilen sosyal aktör olmasının sağlanabileceği etkinlikler sağlanmalıdır. Eylem odaklı yaklaşım dikkate alınmalıdır.

Konuşmada telaffuzun geliştirilebilmesi için ders kitaplarında yer alan kod açılarak ses kaydını kendisi taklit edebilir.

Seviyelerine uygun tekerleme çalışması yaptırılmalıdır.

Soru 3: Öğrencinin konuşması esnasında yaptığı hatalar hakkında neler düşünüyorsunuz? Sizce bu uygulamaya alternatif bir hata giderme uygulaması var mıdır?

Öğrenci konuşmasını yaparken öğretici notlar alabilir. Öğrencinin kendi konuşmasını dinlemesi için ses kaydı alması istenebilir. Konuşma bittikten sonra öğretici aldığı notlar üzerinden gerekli düzeltmeleri yapar.

Tekrar edilen hataların düzeltilmesine öncelik verilmelidir.

Öğrenciye geri bildirim verilirken öğrenciler haberdar olmalı ve bu durumun bilincinde olmalıdır. Hazırlıklı bir konuşma değilse anında düzeltme yapılmamalıdır.

Konuşmada anında geri bildirim verilmesine yönelik bir yazılım oluşturulabilir.

Konuşma esnasındaki hatalar akran geri bildirim yoluyla da giderilebilir. Bu çalışma dinleme becerisine de katkı sağlayabilir.

Soru 4: Konuşma öncesinde hazırlık etkinliklerinde neler yapılabilir? Sizce bu hazırlık etkinliklerinin içerikleri nasıl olmalıdır?

Öğrencinin kelime varlığını geliştirmek ve bu doğrultuda etkinlikler yapılmalıdır. Ders içi etkinliklerde çalışma kâğıtları sunulmalıdır. Kelimeleri ne kadar bildikleri tespit edilmelidir. Ders kitabında yer alan temalara uygun olarak öğrencinin aktif katılımı ile günlük dilde kendilerini ifade edebilecek çalışmalar yapılmalıdır.

Görsellerden, videolardan faydalanmalıdır. Kavram haritaları ile konuşma becerileri desteklenmelidir. İkili gruplar oluşturularak diyaloglar hazırlanabilir.

Uygun materyallerin kullanımı dikkate alınmalıdır.

Öğrenciyi konuya hazırlamak adına öğretici bir ön hazırlık yapabilir. Öğreticinin hazırlıklı konuşma yapması öğrencide merak uyandıracak ve onları teşvik edecektir.

Hazırlık etkinliklerinin yanı sıra hem öğreticilere hem de öğrencilere konuşma stratejilerini öğretecek etkinliklerinin de hazırlanması gerekir.

Soru 5: Konuşma becerisini ölçme ve değerlendirmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek nasıl geliştirilebilir? Geliştirilecek ölçekler kimler tarafından hazırlanmalıdır?

Sözlü üretim ve etkileşime yönelik farklı ölçekler geliştirilmelidir.

Geçerlik için resmi kurumların kriterleri esas alınmalıdır. Güvenirlik açısından ise dereceli puanlama anahtarları geliştirilmelidir.

Puanlama anahtarları en az 4-5 arasında dereceye sahip olmalıdır.

Ölçmede öğretilen konuların dışına çıkılmamalıdır. Sınavdaki sorularda düzeye uygun olmayan yapılar yer verilmemelidir. Bu hususa dikkat edilmelidir.

Ölçekler öğretici tarafından hazırlanmalıdır.

Değerlendirmede sınıfın öğreticileri dışındaki öğretmenler tarafından değerlendirme yapılmalıdır.

Soru 6: Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik hangi ders materyalleri kullanılabilir?

Hedefe hizmet edecek her çeşit videolar, resimler vb. çeşitli materyaller kullanılabilir.

Yabancı kaynaklardan yapılan uyarlamalarda ihtiyaca dönük düzeltmeler yapılabilir.

Soru 7: Öğrencilerin Türkçe sözcük varlığını arttırmak için ne tür çalışmalar yapılabilir? Sizin önerileriniz nelerdir?

Türkçe söz varlığını arttırmak için öncelikle temalar iyi belirlenmelidir. Bu doğrultuda öğrencinin ihtiyaç duyabileceği kelimeler öğretilmelidir.

En temel ihtiyaçlardan genel ihtiyaçlara yönelik kelime öğretim çalışmaları yapılmalıdır.

Öğrencinin sorumluluk alarak yeni kelimeler öğrenmesi, bilmediği kelimelerle ilgili çıkarımlarda bulunması, sözlük kullanmak vb. becerilerini geliştirecek söz varlığı ile ilgili stratejiler yapılmalıdır.

II. OTURUM SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Öğreticilerin katılımının artırılması sağlanmalıdır.

Yapılan etkinliklerden sonra alınan kararların takibi gerçekleştirilmelidir. Bu nedenle takip toplantısı yapılabilir.

Disiplinler arası uzmanlar etkinliklere davet edilmeli ve onların fikirlerine de başvurulmalıdır.

Eğitimde iyi uygulamaların paylaşıldığı toplantılar düzenlenmelidir.

Eğitim sürecinde kullanılan materyallerin, etkinliklerin eğitimciler arasında paylaşılıp daha sonra değerlendirilmesi yapılmalıdır.

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurulları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Öğretici hareketliliğinin sağlanması gerekmektedir. Farklı öğretmenler farklı kurumlarda çalışabilir. Bu sayede hem kurumun gelişmesi sağlanacaktır hem de öğretmenler gelişecektir.

Değişen hedef kitlelere yönelik projeler yapılabilir. Ülkemize göçmen olarak gelen ikidilli öğrencilere yönelik altyapı çalışmaları başlatılmalıdır.

Öğreticiler için açık ders uygulaması ve atölye çalışmaları yapılmalıdır.

Öğreticilere yönelik Türkçe kampları yapılmalıdır.

Ortak sınavlar (Yeterlilik sınavları) yapılabilir.

Kurumlararası açık iletişimin ve iş birliğinin artırılması gerekmektedir.

8.KOMİSYON

Dil Bilgisi Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Moderatör

Dr. Öğr. Üyesi Hatice VELİ

Raportör

Öğr. Gör. Tuğba ÇAKIR

Komisyon Üyeleri

Doç. Dr. Muhammed Sani ADIGÜZEL

Dr. Öğr. Üyesi Cevdet ŞANLI

Öğr. Gör. Ali NACAĞÇIOĞLU

Öğr. Gör. Handan AKIN

Öğr. Gör. Harun AKSU

Öğr. Gör. Mehmet ALTINOVA

I. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretimi nasıl yapılmalıdır? Sizce dil bilgisi bir beceri olarak kabul edilmeli midir?

Dil bilgisi bir beceri olarak kabul edilmemelidir. Becerileri birbirine bağlayan bir maya olarak kabul edilmelidir.

Dil bilgisi öğretimi hem yapay hem doğal metinlerle sezdirerek yapılmalıdır.

Dil bilgisi öğretiminde işlevsel yöntemler kullanılmalıdır.

Hedef dil dışında dil kullanılmamalıdır. Türk dilinin mantığı oturtulmalıdır.

Eklerin işlevlerini örnekler üzerinden göstermeli ve gramatikal adlandırmadan kaçınılmalıdır.

Yeni bir dil bilgisi öğretilmeden önce bir önceki dersin tekrarı (hatırlatıcı çalışmalar) yapılmalıdır.

Dil bilgisi kuralları öğretilirken cümlenin yüzey yapıda olmayan anlam katmanı öğrenciye verilmelidir.

Soru 2: Sizce dil bilgisi ile konuşma, yazma, dinleme, okuma becerilerinin ilişkisi nasıl olmalıdır? Dil bilgisi, dört temel dil becerisiyle nasıl bütünleşik bir şekilde öğretilbilir?

Dil bilgisi, dört temel dil becerisiyle bütünleşik bir şekilde öğretilmelidir.

Öğrencinin etkin olduğu sınıf içi çalışmalara yer verilmelidir.

Tek bir yapının dört temel beceriyle desteklenmesi gereklidir.

Bir sonraki dersin dil bilgisi konusu işlenen derste sezdirilmelidir.

Soru 3: Ders kitaplarında yer alan dil bilgisi

konularının sıralaması uygun mudur? Sizce nasıl bir sıralama yapılmalıdır?

Basitten karmaşığa, somuttan soyuta, genelden özele, bilinenden bilinmeyene doğru ilerleyen bir dil öğretim sistemi kullanılmalıdır.

Temel seviye olan A1-A2 seviyelerinde ad işletimi; B1-B2 seviyelerinde ise eylem işletimi ağırlıklı eğitim modeli benimsenmelidir.

Soru 4: Ders kitaplarındaki dil bilgisi kurallarına ait yapılan açıklamalar hakkında neler düşünüyorsunuz? Kitapların ilgili bölümlerinde yer alan açıklamaların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu konuda tavsiyeleriniz nelerdir?

Öğretilcek dil bilgisi yapısının özelliklerinin az ve öz verilmesi gereklidir.

Dil bilgisi yapısının fonksiyonlarına yönelik örnek cümleler verilmelidir. Fonksiyonların açıklanması öğretici tarafından yapılmalıdır.

Bir derste bir dil bilgisi yapısı verilmelidir.

Soru 5: Ders kitaplarının bazılarında, dil bilgisi kurallarının anlatımı yapılırken farklı dillere ait açıklamalara yer verilmektedir. Bu konu hakkında düşünceleriniz ve önerileriniz nelerdir?

Ders kitaplarındaki dil bilgisi kurallarının anlatımı, farklı dillerden açıklamalara yer verilmeden yapılmalıdır. Öğrencinin mümkün olduğu kadar hedef dile maruz kalması gereklidir. Açıklamaların çevirisi tam olarak yansıtılamamaktadır. Bir dilin bütün dillere birebir çevrilmesi imkânsızdır.

Soru 6: Sizce dil bilgisi öğretiminde teknoloji kullanımı nasıl olmalıdır?

Dil bilgisi öğretiminde teknolojinin bütün imkânları etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

Soru 7: Dil bilgisinin sınavlarda ölçülmesinde nasıl bir yol izlenmelidir? Doğrudan dil bilgisine ait sorular kullanılmalı mıdır? Temel dil becerileriyle beraber ölçülmeli midir?

Doğrudan dil bilgisi soruları sormak yerine bir bağlam çerçevesinde sorular yöneltilmelidir. Sınav mekanizması buna uygun bir şekilde hazırlanmalıdır. Temel dil becerileriyle beraber ölçülmelidir.

II. OTURUM

SORULAR

Soru 1: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılacak çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantıların etkililiğinin ve verimliliğinin artırılması için neler yapılabilir? Bu konudaki görüşlerinizi paylaşır mısınız?

Çalıştay, sempozyum ve diğer akademik toplantılar sonunda katılım sağlayan akademisyenlerin bilgileri bir havuzda toplanmalıdır. Çalışma sonuçları katılım sağlayan akademisyenlerle ve bu alanda çalışan diğer akademisyenlerle paylaşılmalıdır.

TÖMER, DİLMER vb. birimleri olan üniversiteler koordinasyon hâlinde olmalıdır. Ortak araştırmalar, yayımlar vb. yapılmalıdır. Üniversiteler arasında bilgi alışverişi sağlanmalıdır.

Türk Dil Kurumu bünyesinde Yabancılar Türkçe Öğretimi Kolu kurulmalıdır.

Üniversitelerarası Türkçenin öğretimine yönelik akreditasyon oluşturulmalıdır.

Yurtdışındaki üniversitelerdeki Türkçe öğretim merkezleriyle iş birliği yapılmalıdır.

YDTÖ sertifika programları ortak bir standarda bağlanmalıdır.

Çalıştay, sempozyum ve diğer akademik çalışmalar hem düzenleyenler hem katılanlar açısından teşvik edilmelidir.

Öğrencilerin de katılabileceği akademik çalıştaylar düzenlenmelidir.

Öğreticilerin tecrübelerinin paylaşıldığı toplantılar düzenlenmelidir.

Genel dil öğretim alanında çalışanların bir araya geleceği ve çeşitli konuların tartışılacağı toplantılar düzenlenmelidir.

Disiplinler arası çalışmalar yapılmalıdır.

Türkçe öğrenen öğrencilerin ders dışında da Türkçeye maruz kalacağı ortamlar oluşturulmalıdır.

Yurtdışında yabancı dil olarak Türkçe öğretenler için de elçilikler aracılığıyla toplantılar düzenlenmelidir.

Soru 2: Yapılan çalıştayın başlıca hedeflerinden biri yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında üniversiteler arasında iş birliği sağlamaktır. Bu iş birliğinin hayata geçirilmesi için tavsiye edebileceğiniz projeler nelerdir? Bu projelerin hayata geçirilmesi adına bilim kurulları oluşturulması konusunda fikirleriniz nelerdir?

Üniversiteler arası öğretici ve öğrenci değişim programları yapılabilir.

Yabancılar Türkçe öğretimi alanında lisansüstü çalışmalar yapan araştırmacılara destek olunmalıdır.

Sınavların akreditasyonu ve standartlaştırılması sağlandıktan sonra bu standartların YÖK'e iletilmesi ve YÖK nezdinde kabul edilmesi sağlanmalıdır.

Kurumlar ismine uygun bir şekilde hareket etmeli ve bu diğer üniversiteler tarafından resmi ya da gayri resmi bir şekilde denetlenmelidir.

Yabancılar Türkçe öğretenler, bağlı buldukları üniversitelerin akademik birimlerinde asli personelleri olmalıdır.

MEDYA

